

MEMÒRIA D'ACTIVITATS

ANY 2003

1. CONFERÈNCIES

“VIURE ALS POBLES AL SEGLE XXI. LES ONG, ENTRE EL PRIMER I EL TERCER MÓN”

En l'edició del 2003 hem volgut tractar el món de les ONG des de l'experiència de quatre organitzacions, de les moltes que configuren des de fa unes dècades un important moviment de solidaritat a escala planetària.

Estructura del cicle:

- 14 de novembre: Maria Dolors Massana, presidenta de Reporters sense Fronteres.
- 21 de novembre: Xavier Rius, voluntari del Departament d'Animació de Càritas Diocesana.
- 28 de novembre: Albert Lanceta, membre del Comitè de Tarragona-Reus d'Intermón.
- 16 de gener (2004): Gonçal Barrios Sanromà, membre d'Entrepobles.

□ Maria Dolors Massana,
presidenta de Reporters sense
Fronteres.

❑ Xavier Rius,
de Càritas Diocesana.

❑ Albert Lanceta,
d'Intermón.

❑ Gonçal Barrios,
d'Entrepobles.

VIATGES A LA FRESCA

- 6 de juny: *Trekking per la muntanya Elgon d'Uganda*, per Jordi Magrinyà.
- 27 de juny: *Viatge a Myanmar*, per David Rabadà.
- 18 de juliol: *Viatge al Perú*, per Josep M. Gavalrà i Josep M. Montragull.

ALTRES

- 9 de maig: *Verdaguer: l'home, el sacerdot, el poeta*, per Magí Sunyer.

2. EXCURSIONISME

SORTIDES DE DIUMENGE

- 12 de gener: Caminada de Vila-rodon a l'Albà.
- 23 de febrer: Excursió a les Muntanyes de Prades.
- 9 de març: Farena-Prades.
- 18 d'abril: Sant Bartomeu de Fraguerau i les Cadolles Fondes (Ulldemolins).

□ Jordi Magrinyà
dialogant amb el públic.

□ David Rabadà a punt d'explicar-nos
les seves experiències per Myanmar.

EXCURSIÓ A LES MUNTANYES DE PRADES

Els dies 4,5 i 6 d'abril es va fer la sortida llarga anual, en la qual es troben els excursionistes que van a peu i els que, mentre els acompanyen, procuren que res no els falti. L'estada la tinguérem a la casa de colònies Verd Natura, de Prades. Entre dissabte i diumenge al matí es completà el següent circuit: Prades, el tossal de la Baltasana, mola dels Quatre Termes, Farena, Mont-ral, el Bosquet, Capafonts, Prades. Els tres dies de convivència van tancar-se amb el dinar de germanor celebrat a la vila vermella de Prades.

SOPAR ANUAL DEL CEG. LLIURAMENT DE PREMIS DEL III CONCURS FOTOGRÀFIC: "EXCURSIÓ A LES MUNTANYES DE PRADES"

El dia 14 de juny es va celebrar el sopar que anualment celebra el CEG, en el qual es premien les fotografies del concurs fotogràfic. En Joaquim Pellejà tornà a redactar el quadern de ruta de la sortida, que reflecteix les vivències dels tres dies passats a les Muntanyes de Prades.

□ Un grup d'excursionistes de la caminada per les Muntanyes de Prades.

□ A punt de marxar cap a la Vall de Boi.

EXCURSIÓ A LA VALL DE BOÍ I AL CIM DEL MONTARDO. DIES 4, 5 I 6 DE JULIOL

Amb l'objectiu de pujar al cim del Montardo es va organitzar aquesta sortida, que preveia passar dues nits el càmping de Barruera. L'ascensió es va fer el dia 5 per la ruta que s'inicia a la presa de Cavallers.

3. EDICIONS

LA RESCLOSA

El dia 25 d'abril de 2003, Ramón Amigó, historiador de Reus, va fer la presentació del número 7 de *La Resclosa*, miscel·lània d'estudis del Centre d'Estudis del Gaià.

Sumari

1. "Els oms de l'albareda de Santes Creus. Un victòria contra la grafiosi?", Jaume Marlès i Magre.

2. "La confraria de Sant Miquel del Pont d'Armentera (1756-1875 i el gremi de Sant Miquel Arcàngel a Bràfim (1771-1823). Dos models d'organització menestral tèxtil a la riba del Gaià a finals de l'Antic Règim", Manuel Maria Fuentes i Gasó.

3. "De les eleccions del 16 de febrer de 1936 a l'entrada dels «nacionals». Notícies de les actes municipals de Vila-rodona", Josep Santesmases i Ollé

Memòria d'activitats

El dia 10 de maig es va presentar *La Resclosa* a la sala d'actes de l'Ajuntament de Santes Creus amb una gran afluència de públic. L'èxit de la convocatòria cal atribuir-lo a l'article de Jaume Marlès sobre l'albareda de Santes Creus.

□ Ramon Amigó,
presentant
el número 7
de *La Resclosa*.

- ❑ Presentació de
La Resclosa a
Santes Creus.

- ❑ Presentació de
l'exposició i el
llibre *La Fira
de Vila-rodona
1966-1982. Refer la
tradició.*

LA FIRA DE VILA-RODONA 1966-1982. REFER LA TRADICIÓ. COL·LECCIÓ
MONTAGUT, NÚM. 3.

Paral·lelament amb l'exposició del mateix nom, es presentava el tercer volum de la Col·lecció Montagut, dedicat a rememorar la Fira de Vila-rodona dels anys posteriors a la inauguració del Casal, quan de mica en mica es va donar forma i contingut a una nova fira, exempta de la comercialització del bestiar i propensa a incorporar-hi la maquinària agrícola. En el llibre es recullen més de 80 fotografies procedents de l'Arxiu Santesmases-Rabadà i de l'Arxiu Municipal de Valls. En l'acte de presentació van intervenir Enric Solé i Gondolbeu i Maria Mercè Vidal Damunt, que van explicar algunes de les seves vivències d'aquells anys. Mitjançant un acord amb la revista *Caliu*, el llibre també va ser repartit entre els seus subscriptors.

4. EXPOSICIONS

“PRADES, MONTSANT I SERRA DE LA LLENA. FOTOGRAFIES DE LLORENÇ HERRERA”

Durant els dies de la Festa Major es va poder visitar l'exposició fotogràfica de Llorenç Herrera, membre de l'Agrupació Fotogràfica de Reus. Aquesta exposició es va realitzar en col·laboració amb el Casal de Vila-rodona.

“VOLEM VIURE DE LA TERRA. ELS PAGESOS EN LLUITA, 1976-1979”

L'exposició, inaugurada per la Fira de 2002, durant l'any 2003 ha estat exposada als següents llocs:

- Salomó: Sala d'actes de la Casa de la Vila. Del 3 al 25 de maig.
- Vilafranca del Penedès: Capella de Sant Joan. Del 30 de maig al 15 de juny.
- La Pobla de Mafumet: Casal Cultural. Del 26 al 28 de desembre.

“LA FIRA DE VILA-RODONA, 1966-1982. REFER LA TRADICIÓ”

Exposició presentada el dia 31 d'octubre, muntada pel CEG a partir de negatius de l'Arxiu Santesmasas-Rabadà i de l'Arxiu Municipal de Valls, referides al període de 1966-1982, en el qual es va donar una nova forma a la tradicional Fira de Vila-rodona.

5. RELACIONS EXTERNES

PARTICIPACIÓ EN EL CONGRÉS “ELS PAISATGES DE LA VINYA”

Marc Badia Miró i Josep Santesmasas Ollé van presentar la comunicació “Paisatge, propietat i cooperatives” al congrés “Els Paisatges de la vinya” organitzat pel Centre d'Estudis del Bages, els dies 24, 25 i 26 d'octubre a Manresa. L'estudi es basa en dades comparatives dels últims 20 anys dels municipis de Capçanes, Sant Jaume dels Domenys, Sarraí i Vila-rodona.

❑ Públic
assistent a la
presentació de
l'exposició i el
llibre *La Fira de
Vila-rodona
1966-1982. Refer
la tradició.*

COORDINADORA DE CENTRES D'ESTUDIS DE PARLA CATALANA

La CCEPC aglutina gairebé 70 centres i instituts d'estudis de tot l'àmbit lingüístic català. Des de fa tres anys, Josep Santesmases n'exerceix la presidència. A l'assemblea anual, celebrada a Maó el 13 de desembre de 2003, el Centre d'Estudis del Gaià va tornar a presentar la candidatura per ocupar de nou la presidència durant els quatre propers anys, proposta que va ser aprovada. A més a més, a la junta de govern hi ha representats els següents centres: Centre d'Estudis del Baix Llobregat, Institut d'Estudis Baleàrics, Centre d'Estudis del Bages, Centre d'Estudis Històrics de Terrassa, Arxiu de Tradicions de l'Alguer, Patronat d'Estudis Osonencs, Centre d'Estudis de l'Hospitalet, Centre d'Estudis Selvatans, Institut d'Estudis Penedesencs, Institut d'Estudis Gironins, Centre d'Estudis Planers i Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta.

El juliol de 2003 va ser creat l'Institut Ramon Muntaner, Fundació Privada dels Centres d'Estudis de Parla Catalana, amb seu a Móra la Nova, els patrons del qual els constitueixen, a parts iguals, la Generalitat de Catalunya i la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana. Josep Santesmases n'ocupa la vicepresidència segona. L'Institut Ramon Muntaner té com a objectiu donar suport als centres d'estudis, tant en els aspectes de difusió com de suport a projectes.

□ Assistents a l'assemblea de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana celebrada a Maó.

PUBLICACIONS DEL CENTRE D'ESTUDIS DEL GAIÀ

1. *El Cooperativisme agrari a Vila-rodona. Un exemple d'estructuració econòmica, social i política en la Catalunya vitivinícola.* Josep Santesmases i Ollé, 1996.

LA RESCLOSA

1 (1997)

- *El bosc i l'aigua al Camp de Tarragona.* David Rabadà i Vives
- *Mossèn Josep Galofré i Saperas (1902-1985).* Josep Galofré i Vilagut
- *Ipsa Marcha Extrema. Les terres del Gaià als segles X-XI.* Marina Miquel i Vives
- *El Domini del grup familiar dels Lotger a Rodonyà en els segles XII i XIII.* Isidre Pastor i Batalla
- *Projectes de Ferrocarrils frustrats. El Transversal del Principat de Catalunya i el Ferrocarril Tarragona-Valls-Cervera-Ponts.* Josep Santesmases i Ollé
- *Apunts de la repressió franquista a Vila-rodona.* Antoni Gavaldà i Torrents

2 (1998)

- *Els fets de Vila-rodona. Juliol de 1936.* Josep Mañé i Gavaldà
- *Aportació a l'inventari de les esteles del Gaià: peces del Pont d'Armentera i Querol.* Joan Menchon i Bes
- *El mas Garrofet: un exemple d'evolució arquitectònica.* Marina Miquel i Vives
- *Família i poder a Vilardida. Una aproximació a l'estament senyorial.* Isidre Pastor i Batalla
- *El Trienni Liberal a Vila-rodona i a l'Alt Camp.* Ramon Arnabat
- *L'església de Vila-rodona durant la guerra i els primers temps de la postguerra: la pròpia versió dels fets.* Josep Santesmases i Ollé

3 (1999)

- *Comentari i transcripció de l'index de documents del manual notarial de fra Bernardí Tous (1575-1586).* Joana Virgili i Gasol
- *El catell-palau de Rodonyà a través dels inventaris post mortem de la família Tamarit. Segles XVII-XVIII.* Isidre Pastor i Batalla
- *Vila-rodona a finals del segle XVIII segons les respostes al qüestionari de Francisco de Zamora.* Ramon Arnabat
- *El món de la gralla a Vila-rodona.* Xavier Bayer
- *Les parròquies de Selma, l'Albà, el Montmell, Rodonyà, Montferri i Salomó: abans, durant i després de la guerra.* Josep Santesmases i Ollé

4 (2000)

- *El canvi climàtic entre el record històric, la hipòtesi científica i els mitjans de comunicació.* David Rabadà i Vives
- *La fauna de l'Alt Camp a finals del mil·lenni.* David Rabadà i Vives
- *Els fulls de llibreta d'en Ramon Monragull (1897-1914).* Josep Santesmases i Ollé
- *El llinatge dels Cervelló.* Júlia Miquel
- *La resposta de l'Ajuntament de Rodonyà al qüestionari de Francisco de Zamora (1790).* Isidre Pastor i Batalla
- *L'escola a l'inici de guerra a poblacions del mig Gaià: Bràfim, Vilabella i Vila-rodona.* Antoni Gavalda i Torrents i Jordi Gavalda i Batalla

5 (2001)

- *El tram final del riu Gaià.* Joan Vives i Hèctor Hernández
- *Homínids fòssils a l'Alt Camp. Possibles nexes amb Atapuerca.* David Rabadà i Vives
- *Vivències a Vila-rodona.* Joan Oliveras
- *La indústria tèxtil al Pont d'Armentera durant el segle XIV. Notes per al seu estudi (I).* Manuel M. Fuentes i Gassó
- *La "Demonomania" de Bràfim. Març de 1882. Uns aldarulls realistes en el context del trienni liberal.* Josep Santesmases i Ollé
- *L'enginyer Isidre Campllonch i les noves tecnologies de vinificació. El projecte tècnic del Sindicat Agrícola de Vila-rodona.* Antoni Saumell Soler

6 (2002)

- *La guerra civil (1936-1939). Records d'un nen de 9-12 anys de Vilabella.* Jaume Agudé i Sordé
- *Vila-rodona en dades; demografia, renda i agricultura. (1981-1999).* Marc Badia i Miró
- *El monestir de Santes Creus i Tortosa (segles XII-XIII).* Antoni Virgili
- *La indústria tèxtil al Pont d'Armentera durant el segle XV. Notes per al seu estudi (II).* Manuel Maria Fuentes i Gasó
- *La parròquia de l'Albà en el segle XIX.* Josep Santesmases i Ollé

7 (2003)

- *Els oms de l'albareda de Santes Creus. Un victòria contra la grafiosi?.* Jaume Marlès i Magre.
- *La confraria de Sant Miquel del Pont d'Armentera (1756-1875) i el gremi de Sant Miquel Arcàngel a Bràfim (1771-1823). Dos models d'organització menestral tèxtil a la riba del Gaià a finals de l'Antic Règim.* Manuel Maria Fuentes i Gasó.
- *De les eleccions del 16 de febrer de 1936 a l'entrada dels "nacionals". Notícies de les actes municipals de Vila-rodona.* Josep Santesmases i Ollé

COL·LECCIÓ MONTAGUT

1. LA VALL DEL GAIÀ AL PRIMER TERÇ DEL SEGLE XX. Fotografies de Francesc Blasi i Vallespinosa

- *Visió històric, crítica i retrospectiva de l'Alt Gaià*. Salvador Palau i Rafecas “el Galo”
- *L'església i les terres del Gaià: entre tres bisbats*. Jaume Agudé i Sordé
- *La parròquia de Sant Jaume de Montagut*. Manel M. Fuentes i Gasó
- *El municipi d'Aiguamúrcia: pagesia i monestir de Santes Creus*. Carles Artigal
- *La parròquia del Montmell en el primer terç del segle XX*. Pilar Vives i Vives, Dolors Saumell i Calaf
- *Vila-rodona, entre la política i el cooperativisme agrari*. Josep Santesmases i Ollé
- *Vilardida en el primer terç del segle XX*. Dolors Saumell i Calaf
- *El Catllar, la Riera de Gaià i Vespella de Gaià: dues dècades intenses (1920 i 1930)*. Manel M. Fuentes i Gasó

2. VOLEM VIURE DE LA TERRA! ELS PAGESOS EN LLUITA, 1976-1979. Edició a cura de Josep Santesmases i Ollé

- *Presentació*. Josep Santesmases i Ollé
- *Pròleg*. Josep Riera i Porta
- *Introducció*. Andreu Mayayo i Artal
- *Fotografies*. Manifestació a la Rambla de Tarragona, 11 de maig de 1976
- *Entrevista*. Fèlix Sogas i Mascaró (Vilafranca del Penedès)
- *Fotografies*. I Jornada de reivindicació agrària. Camp de Mart de Tarragona, 20 de febrer de 1977
- *Entrevista*. Magí Bonet (Valls) i Josep Mallafré (Vallmoll)
- *Entrevista*. Àngels Rull (Valls)
- *Fotografies*. Primera tractorada. Març de 1977. Valls i Montblanc, Baix Camp
- *Entrevista*. Joan Casamitjana (Barberà de la Conca)
- *Entrevista*. Josep Rull i Virgili (El Catllar)
- *Fotografies*. Míting i manifestació. Tarragona 26 d'agost de 1977
- *Entrevista*. Francesc Vernet (El Masroig)
- *Fotografies*. “Asamblea Nacional del Vino”. Cariñena, 28 de gener de 1978
- *Entrevista*. Jaume Ràfols (Cantallops)
- *Fotografies*. Ocupació dels locals de l'AISS. Vilafranca del Penedès, 10 de febrer de 1978
- *Fotografies*. Acte de protesta de la UP contra el desnonament de finques. Vilafranca del Penedès, 4 de març de 1978
- *Entrevista*. Jacint Nubiola i Armengué (Reus)
- *Fotografies*. Març de 1978. La segona tractorada. Valls, Montblanc i Alt Penedès
- *Entrevista*. Pere Parera i Cartró (Gelida)
- *Fotografies*. Manifestació de la COAG. Madrid. 7 de febrer de 1979

- *Entrevista*. Albert Rius i Guasch (Bellvei)
- *Fotografies*. Míting i manifestació. Tarragona 17 de juny de 1979

3. LA FIRA DE VILA-RODONA , 1966-1982. REFER LA TRADICIÓ.

- *Introducció*
- *El Casal, punt d'inflexió. Fira del 1966*
- *La gent*
- *La Plaça i les atraccions*
- *El carrer Major*
- *Tractors, cotxes, maquinària agrícola*
- *Les autoritats*
- *El desè aniversari del Casal*
- *La inauguració de les escoles*
- *Les exposicions. El Museu de la Vila*
- *Els actes populars: folklore, gastronomia*

ALTRES PUBLICACIONS

Els castells del Gaià. Marina Miquel, Josep Santesmases, Dolors Saumell. Coedició de Cossetània Edicions, Institut d'Estudis Vallencs i Centre d'Estudis del Gaià, 1999.